

سورة الاحقاف

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı

Yönetim

İSAM, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi

İcadiye Bağlarbaşı caddesi 40 Üsküdar 34662 İstanbul
Tel : (0 216) 474 08 50 Faks : (0 216) 474 08 74
Elektronik posta : yayin@isam.org.tr

Basım, Dağıtım ve Pazarlama

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Ostim OSB Mahallesi 1256. Cadde, 11 Yenimahalle / Ankara
Tel : (0 312) 354 91 31 (pbx) Faks : (0 312) 354 91 32
Elektronik posta : bilgi@tdv.com.tr
Sertifika: 48058

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İSLÂM

ANSİKLOPEDİSİ

CİLT 31

MUHAMMEDİYYE - MÜNÂZARA

Bu ciltte yer alan bazı maddelerin islamansiklopedisi.org.tr adresinde yayımlanan elektronik versiyonlarında gerçekleştirilen tashih ve güncellemelerin bir kısmı, İSAM Yönetim Kurulu'nun 05.10.2018 tarih ve 2018/13 sayılı kararı uyarınca bu baskıya da yansıtılmıştır.

Ankara 2020
(1. basım, İstanbul 2006)

Başkan

Prof. Dr. M. Âkif AYDIN

Yönetim Kurulu

Prof. Dr. İbrahim Kâfi DÖNMEZ

Prof. Dr. İsmail E. ERÜNSAL

Prof. Dr. Ömer Faruk HARMAN

Dr. Tahsin GÖRGÜN

Başkan Yardımcıları

Doç. Dr. Ahmet ÖZEL

Doç. Dr. Cengiz KALLEK

Genel Sekreter

Dr. M. Kâmil YAŞAROĞLU

İnceleme Kurulu

Prof. Dr. Bekir TOPALOĞLU (Başkan)
Prof. Dr. Ahmet ÖZEL (Başkan Yardımcısı)
Prof. Dr. Mustafa ÇAĞRICI
Prof. Dr. Ömer Faruk HARMAN
Doç. Dr. Cengiz KALLEK
Prof. Dr. Metin YURDAGÜR (Koordinatör)

Araştırmacılar Kurulu

Doç. Dr. Cengiz KALLEK (Başkan)
Prof. Dr. Hayreddin KARAMAN
Prof. Dr. İsmail E. ERÜNSAL
Doç. Dr. Talip KÜÇÜKCAN
Doç. Dr. Recep ŞENTÜRK

Araştırmacılar

Doç. Dr. Ahmet KAVAS
Doç. Dr. Şükrü ÖZEN
Doç. Dr. M. Sait ÖZERVERLİ
Doç. Dr. Mustafa SİNANOĞLU
Doç. Dr. İlyas ÜZÜM
Dr. Casim AVCI
Dr. Cemil AYDIN
Dr. Salime Leyla GÜRKAN
Dr. İbrahim KALIN
Dr. Eyyüp Said KAYA
Dr. Seyfi KENAN
Dr. Vildan SERDAROĞLU
Dr. Sedat ŞENSOY
Dr. Cengiz ŞİŞMAN
Dr. Nuri TINAZ
Dr. Aydın TOPALOĞLU
Dr. Hayrettin YÜCESOY

TEKNİK REDAKSİYON

Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU

Madde Tesbit ve İç Kontrol

Fuat GÜNEL
Kasım KIRBIYIK

İmlâ

Dr. İsa KAYAALP

Teknik Kontrol

Prof. Dr. Hasan AKSOY
Doç.Dr. Azmi BİLGİN
Dr. Hilal GÖRGÜN

Bibliyografya

İsmail ÖZBİLGİN
Abdülkadir ŞENEL

YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ

Ahmet YILMAZ (Müdür)

Sayfa Düzeni

Nedim GÜNEY

Tashih

Hüseyin Hilmi KURTULMUŞ
Mehmet GÜNYÜZLÜ
Osman SEVİM
Nedret TOPÇU

Resimleme

Enis KARAKAYA / M.A.
Ahmet AKMAN
Haluk KARGI / M.A.

Çizim

Oğuz KALLEK

SİPARİŞ ve TAKİP MÜDÜRLÜĞÜ

Sabahattin YENİCE (Müdür Yardımcısı)
Ş. Memduh GÜZELER
Levent AKÇALAR
Mustafa KALAYCI
Ahmet Ali TONYALI

Dizgi

Mustafa DURSUN
Süleyman ÖZEL
Yılmaz SAMANCI

BASIM, DAĞITIM ve PAZARLAMA

TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Murat AYDEMİR (İşletme Müdür V.)
Yalçın AKTAN (Matbaa ve Medya Müdürü)

KÜTÜPHANE ve DOKÜMANTASYON

Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL (Danışman)

**KÜTÜPHANE ve
DOKÜMANTASYON MÜDÜRLÜĞÜ**

Fatih ÇARDAKLI (Müdür)
Recep YILMAZ (Müdür Yardımcısı)
M. Birol ÜLKER (Müdür Yardımcısı)

Teknik Hizmetler

Ali Yücel YÜRÜK
Ender BOZTÜRK
Sema DOĞAN
Hüseyin KARAER
Salih SANDAL
Ali SAVRAN
Çetin TÜYLÜ
Mehmet YILMAZ

Okuyucu Hizmetleri

Abdurrahman M. HACIİSMAİLOĞLU
Suat ÇOBAN
Mehmet EÇİLMEZ
Eda KÜPDİLLİ

Satın Alma

Cemil Cahit CAN
Ekrem ARSLAN

Süreli Yayınlar ve Mübâdele

Selahattin ÖZTÜRK
Ş. Bilal ÇAVUŞOĞLU
Abdurrahman KAYA

Dokümantasyon

Cemal TOKSOY
Ömer Faruk BAHADUR

Fotokopi

Şevki BAYKUŞ
İnayet BEBEK

Arşiv

Kenan YILDIZ

MUHASEBE

Atalay ALPTEKİ (Müdür Yardımcısı)
Mehmet ŞEVİK
Metin ALTINOK
Bilal SALMAN
Sema TEKİN
Köksal DAL

PERSONEL ve İDARİ İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ

Yakup KAHRAMAN (Müdür)
Halit ÖZÇELİK (Müdür Yardımcısı)
İbrahim AKMANOĞLU
Musa AKOL
Bayram GÜNEŞ

BİLGİ İŞLEM

Ali Rıza SET
Coşkun YILDIRIMTÜRK

İLİM KURULLARI ÜYELERİ

Prof.Dr. Hasan AKSOY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. İbrahim Kâfi DÖNMEZ (Fıkıh)	Enis KARAKAYA (M.A.) (İslâm Sanatları / Mimari)	Prof.Dr. İskender PALA (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Ömer Faruk AKÜN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. İsmail DURMUŞ (Arap Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Hayreddin KARAMAN (Fıkıh)	Dr. Mehmet Ali SARI (Tefsir)
Prof.Dr. Ali AKYILDIZ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Dr. Mehmet EFENDİOĞLU (Hadis)	Doç.Dr. Ahmet KAVAS (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Dr. Vildan SERDAROĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)
Nurettin ALBAYRAK (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Feridun EMECEN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Dr. Eyyüp Said KAYA (Fıkıh)	Prof.Dr. Muhittin SERİN (İslâm Sanatları / Hat)
Dr. Tayyar ALTIKULAÇ (Tefsir)	Sargon ERDEM (İslâm Sanatları / Müteferrik)	Prof.Dr. Mahmut KAYA (İlimler Tarihi, İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Doç.Dr. Mustafa SİNANOĞLU (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Doç.Dr. Mustafa ALTUNDAĞ (Tefsir)	Prof.Dr. Mehmet ERKAL (Fıkıh)	Dr. İsa KAYAALP (Türk Dili ve Edebiyatı)	Abdülkadir ŞENEL (Hadis)
Dr. Muhammed ARUÇI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Y.Doç.Dr. Muhammed EROĞLU (Tefsir)	Dr. Seyfi KENAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Dr. Sedat ŞENSOY (Arap Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Fahrettin ATAR (Fıkıh)	Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL (Türk Dili ve Edebiyatı)	Kasım KIRBIYIK (İlimler Tarihi)	Doç.Dr. Recep ŞENTÜRK (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)
Dr. Casim AVCI (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Semavi EYİCE (İslâm Sanatları / Mimari)	Prof.Dr. Ali KÖSE (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Dr. Cengiz ŞİŞMAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)
Doç.Dr. Bilal AYBAKAN (Fıkıh)	Prof.Dr. Mustafa FAYDA (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Rıza KURTULUŞ (Fars Dili ve Edebiyatı)	Dr. Cengiz TOMAR (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)
Prof.Dr. M. Âkif AYDIN (Fıkıh)	Dr. İhsan FAZLIOĞLU (İlimler Tarihi)	Prof.Dr. Günay KUT (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Halis AYHAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Ethem Ruhi FIĞLALI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof. Dr. İlhan KUTLUER (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Dr. Aydın TOPALOĞLU (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)
Beşir AYVAZOĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. Hilal GÖRGÜN (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Cevdet KÜÇÜK (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Bekir TOPALOĞLU (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Dr. Nihat AZAMAT (Tasavvuf)	Dr. Tahsin GÖRGÜN (Fıkıh, İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Y.Doç.Dr. Mustafa Sabri KÜÇÜKAŞCI (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Doç.Dr. Tevfik Rüşti TOPUZOĞLU (Arap Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU (Fıkıh)	Prof.Dr. Şinasi GÜNDÜZ (Dinler Tarihi)	Doç.Dr. Talip KÜÇÜKCAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Metin TUNCEL (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)
Prof.Dr. Kemal BEYDİLLİ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Fuat GÜNEL (Dinler Tarihi)	Prof.Dr. M. Orhan OKAY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Y.Doç.Dr. Zülfikar TÜCCAR (Arap Dili ve Edebiyatı)
Doç.Dr. Mustafa L. BİLGE (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Dr. Salime Leyla GÜRKAN (Dinler Tarihi)	Doç.Dr. Reşat ÖNGÖREN (Tasavvuf)	Y.Doç.Dr. İsmail TÜRKOĞLU (Türk Tarihi ve Medeniyeti)
Doç.Dr. A. Azmi BİLGİN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Yusuf HALAÇOĞLU (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Mustafa ÖZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Abdullah UÇMAN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Y.Doç.Dr. Abdülhamit BİRİŞİK (Tefsir)	Prof.Dr. Ömer Faruk HARMAN (Dinler Tarihi)	Prof.Dr. Abdülkerim ÖZAYDIN (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Süleyman ULUDAĞ (Tasavvuf)
Prof.Dr. İdris BOSTAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Doç.Dr. İbrahim HATİBOĞLU (Hadis)	Prof.Dr. Abdülkadir ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Mustafa UZUN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Nebi BOZKURT (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Ekmeleddin İHSANOĞLU (İlimler Tarihi)	Prof.Dr. Azmi ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti, İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Doç.Dr. İlyas ÜZÜM (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Doç.Dr. Ş. Tufan BUZPINAR (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Mehmet İPŞİRLİ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Y.Doç.Dr. Nuri ÖZCAN (İslâm Sanatları / Müsiki)	Dr. M. Kâmil YAŞAROĞLU (Fıkıh)
Prof.Dr. Mustafa ÇAĞRICI (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Dr. Âlim KAHRAMAN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Doç. Dr. Tahsin ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Yusuf Şevki YAVUZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Prof.Dr. İlyas ÇELEBİ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Dr. İbrahim KALIN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Ahmet ÖZEL (Fıkıh)	Prof.Dr. M. Saim YEPREM (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Y.Doç.Dr. Ahmet Vefa ÇOBANOĞLU (İslâm Sanatları / Mimari)	Dr. Cengiz KALLEK (Fıkıh)	Doç.Dr. İsmail YİĞİT (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. İsmail YİĞİT (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)
Y.Doç.Dr. Kürşat DEMİRCİ (Dinler Tarihi)	Prof.Dr. M. Yaşar KANDEMİR (Hadis)	Doç.Dr. Şükrü ÖZEN (Fıkıh)	Prof.Dr. Metin YURDAGÜR (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
	Prof.Dr. Mustafa KARA (Tasavvuf)	Doç.Dr. M. Sait ÖZERVARLI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Doç.Dr. Ahmet YÜCEL (Hadis)